

Kisah
Nabi
Yusuf a.s

Bhesa
Bhebien

KÉTAB TAURAT JUZ 37-50

37

Carétana Yusuf

Ibrahim andik anak, anyama Isma'il ben Ishak, Ishak andik anak anyama Esau ben Yakub, Yakub andik anak 12 ben anak sé ékaléburé epakna yejeréya' sé bungso anyama Yusuf.

¹ Yakub neneng é daerah Kanaan, é kenengan ramana, ² ben réya' caréta kaluargana Yakub:

É bekto Yusuf aomor 17 tahon, kadhirikna ngoros embik bedus epakna kalaben abang-abangna, yejeréya' anak deri Bilha ben Zilpa, kaduena selérna Yakub. Yusuf ngabelaaken kalakoan abang-abangna sé jehet ka epakna.

³ Yakub lebi lébur ka Yusuf deri anak-anakna sé laéna, sebab Yusuf lahir deri Ribka binéna sé ékaléburé bekto Yakub la toa. É sétongna aré Yakub agebhey anghuyen sé paléng begus ka'anghuy Yusuf. ⁴ Bekto abang-abangna tao mon epakna lebi lébur ka Yusuf tatémbeng ka kadhirikna, kabhi pade bejhi' ka Yusuf, sahinge tak apandir begus-begus polé ka Yusuf.

⁵ É sétongna malem Yusuf amémpé. Bekto nyaréta'aken mémpéna ka toghelan-toghelana, kabhi tambe bejhi' polé ka Yusuf.

⁶ Menje carétana Yusuf ka toghelan-toghelana, "Édingaken ye!
⁷ Éson amémpé éson ben bekna kabhi bede é kebun bekto nale'é gendhum, teros gendhumna éson manjheng loros. Gendhum-gendhumna bekna kabhi ngoléléngé gendhumna éson sambhi asojud."

⁸ "Pékérna bekna, bekna bhekal dhedhi rato ben ngobesaé éson kabhi?" pandirna toghelan-toghelanna. Teros tambe bejhi' kapola mémpéna ben apa kapola apa sé kapandiraken ka Yusuf.

⁹ Maré menje Yusuf amémpé polé, ben kadhirikna abela polé ka toghelan-toghelanna, "Éson amémpé polé, éson ngabes mata aré, bulen ben sabeles bintang asojud ka éson."

¹⁰ Mémpéna jeréya' écaréta'aken kén ka Yakub epakna, ben Yakub atanya, "Mémpé apa jeréya'? Pékérna bekna éson, ébuna bekna ben toghelan-toghelanna bekna bhekal deteng ben nyembe ka bekna?" ¹¹ Kapola jeréya' toghelan-toghelanna pade éré até ka Yusuf, tapé Yakub paghun kapékér ka mémpé jeréya'.

Yusuf éjuel ka toghelanna ka Mesér

¹² É sétongna aré be'to toghelan-toghelanna Yusuf entar ka Sikhem nguan embik bendhus epakna, ¹³ Yakub abela ka Yusuf, "Entarla ka Sikhem, ka toghelan-toghelanna be'na sé nguan embik bedhusna kéta."

Jewebna Yusuf, "Ye Pak."

¹⁴ Pandirna Yakub polé, "Abesé berema kabende'anna toghelan-toghelanna be'na dan embik-embik bedhusna, maré menje molé laporaken ka éson."

Teros Yusuf arangkat ka daerah Sikhem ngadina'aken kenengan sé anyama Hebron. Ta' lambe' samaréna menje Yusuf napak ka Sikhem. ¹⁵ Be'to Yusuf kolar-kalér é Sikhem, teros atemo kalaben oréng laké' sé atanya ka Yusuf, "Apa sé ésaré ka be'na?"

¹⁶ "Toghelan-toghelanna éson sé nguan embik-embik bedhus," jewebna Yusuf. "Ponapa bapa' oning é kama toghelan-toghelanna éson?"

¹⁷ Ca'na oréng jeréya', "Toghelanna be'na la ngalé deri die. Éson ngaéding mon toghelenna be'na apandir antara ka daerah Dotan." Teros Yusuf arangka nyosol toghelanna ka Dotan.

¹⁸ Deri jheuna toghelan-toghelanna jeréya' la ngoté' ké Yusuf, ben sabelumna Yusuf napak, toghelan-toghelanna la sepatat maté'é Yusuf. ¹⁹ Toghelan-toghelanna pade apandir, "Abes, ké tokang mémpé jeréya' la deteng. ²⁰ Mara paté'é bhein ben antolaken ka delem somor sé keréng. Jhela kabela ka epak mon Yusuf maté' ékakan hewen bues. Mara abes jhela berema kadhedhienna kalaben mémpé-mémpéna jeréya'."

²¹ Abangna sé anyama Ruben ngaéding rencana toghelanna jeréya', teros usaha berema bisa nyalametaken ké Yusuf, "Ajhe' paté'é ké Yusuf," cakna. ²² "Berema mon éantolaken bhein ka delem somor é pandang gurun réya', tapé ajhe' épokol otabe épaté'é ké Yusuf." (Jeréya' épandiraken sopaje nyalametaken ké Yusuf ben ésambi polé ka epakna.)

²³ Be'to Yusuf napak, toghelan-toghelanna alako kassanr, ngaloco'é anghuyenna Yusuf sé begus jeréya', ²⁴ teros Yusuf éérét ben éantolaken ka delem somor sé keréng. (Teros Ruben ngalé).

²⁵ Be'to rapa'na ngakan, ghuli-ghuli toghelan-toghelanna Yusuf ngoté'é rombongan oréng Ismaél sé ajhelan deri daerah Gilead antara ka Mesir. Onta-ontanna rombongan jeréya' amoa' rempah-rempah sé éjuela é Mesir.

²⁶ Teros ca'na toghelanna Yusuf sé anyama Yehuda, "Apa ontongna maté'é toghelanna kéta ben ngarahasiaaken jeréya' kabhi? ²⁷ Mara jhuel bhein ka oréng Isma'il jeréya'. Ta' parlo kassanké'é ké Yusuf. Maké berema bhein Yusuf jeréya' toghelanna kéta." Toghelan-toghelanna sé laén setuju.

²⁸ Be'to sodegher deri Median lébet, Yusuf épakaluar ka toghelan-toghelanna deri delem somor teros éjhuel ka oréng Isma'il jeréya' kalaben harghe 20 bhighti perak. (Arghe jeréya' pade kalaben du tahon geji oréng akerje). Maré menje Yusuf é sambhi ka sodhegher-sodhegher jeréya' ka Mesir.

²⁹ Be'to Ruben abangna abeli ka somor jeréya' ben ta' nemoé ké Yusuf, teros épacaré'-carék kolabhina kadhirk kapola sedhi.

³⁰ Kadhirikna abeli ka toghelanna sé laén ben abela, "Yusuf ade' é somor jer'ya', berema réya?"

³¹ Teros toghelan-toghelanna Yusuf nyambeli sétong embik ben anghuyana Yusuf ébecaé kalaben derana embik jeréya'. ³² Maré menje anghuyen jeréya' é sambhi ka epakna ben abela, "Éson kabhi nemoaken nghuyen réya'. Ponapa néka andikna potrana ginto?"

³³ Yakub ngenalé anghuyen jeréya', teros apandir, "Bender, réya' anghuyana anakna éson! pasté Yusuf la ékakan ka héwen bues. Aduh, anakna éson Yusuf la maté ecarék-carék ka héwen jeréya'!"

³⁴ Yakub macarék anghuyana kadhirik kapola sedhi ben nganghuy anghuyen kabung. Aré-aré lambe'na sé nangésé anakna jeréya'.

³⁵ Kabhi anakna lalaké ben bebhiné deteng ngoataken aténa, tapé Yakub gi' pagghun sedhi. Pandirna, "Sambhi' maté éson bhekal teros nangésé anakna éson." Menje Yakub teros sedhi kapola Yusuf anakna.

³⁶ Bekto jeréya' kéyan, é Mesir, Oréng-oréng Median sé melé Yusuf la ngajhuel Yusuf ka oréng sé anyama Potifar, ye jeréya' sala sétong perwira é istana Fir'un, ratona Mesir.

38

¹ É be'to jeréya' Yehuda toghelanna Yusuf ngadina'aken toghelan-toghelanna sé laén ben nengneng é bungkona Hira, sala sétong oréng deri kota Adulam. ² É kenengan jeréya' Yehuda akenalan kalaben paraben deri Kanaan, anakna Sua, teros kaduena akabin.

39

Yusuf é bungkona Potifar

¹ Yusuf la ésambhi ka Mesir ben Potifar, sala sétong pegawai istanana Firaun ye jeréya' kepala pengawelna rato, sé mele ké Yusuf deri oréng-oréngna Isma'él. ² Yusuf nengneng é bungkona jureghena, oréng Mesir jeréya'. Apa bhein sé ekerje'aken ka Yusuf dhedhi berhasil kapola sabbhen aréna étolong ka ALLAH. ³ Samréna éabes ka jureghena, mon Yusuf ékaberengé ka ALLAH ben ALLAH sé madhedhi berhasil kabhi sé ékerje'aken ké Yusuf, ⁴ teros Yusuf ékaléburé kalaben Potifar ngangka' Yusuf dhedhi pelayan pribadina. Yusuf ébeken kobesa sopaje ngorosé masala kaluarga ben kabhi dhunyanna jureghena jeréya'.

⁵ Molaé beкто jeréya', kapola ké Yusuf, Allah abarokahé kaluargana jureghena, kabhi dhunyana sé ébngko ben sé bede é kebunna. ⁶ Sakabhina andi'na jureghena épasra'aken ka Yusuf. Kalaben menje Potifar ta' ngorosé kabhi orosan bungkona kacuali masala kakanana kadhiri'.

Yusuf jeréya' oréngna ghenteng ben léburan. ⁷ Selang beberempa aré binena jureghena ngabesé ben anapso ka Yusuf, teros abenta, "Yusuf majhu tédung kalaben éson." ⁸ Tapé Yusuf tak ghelem ben apandir ka binéna jureghena jeréya', "Saporana, Nyonya, tuan Potifar la masra'aken kabhi kaandikna ka éson. Dhedhi Potifar la tak mékkéré kabhi masala ébungko réya'. ⁹ É ento koasana éson pade kalaben koasan tuan Potifar. Adek sétong beleka sé tak épasra'aken ka éson kacuali Nyonya. Berema bisa éson ngalakoné kajehetan raje réya' ben ngalakoné dusa ka Allah?" ¹⁰ Maké binéna Potifar ngarayu Yusuf sabbhen aré, tapé Yusuf paghun tak gelem tédung kalaben binena tuana jeréya'.

¹¹ É sala sétongna aré, bekto Yusuf maso' ka delem bungko ka'anghuy ngerjeaken kerjeana, ade' sétong beleka oréng édelem bungko. ¹² Teros binéna jureghena nyamper ben neghu'é kolambhina Yusuf ben abenta, "Majhu tédung kalaben éson!" Yusuf tak gelem teros buru kaluar, tapé kolambhina ocol ben bede é tanangna binéna tuanna jeréya'.

¹³ Bekto binéna Potifar tao mon Yusuf buru kaluar ben kolambhina bede étanangna, ¹⁴ kadhirikna ngolok kabhi kabule ben apandir, "Abesé réya! Oréng ibrani sé ésambhi ka lakéna éson ka bungko réya', korang ajher. Abekna masok ka delem kamarna éson ben ma'sa éson tédung kalaben abekna, tapé éson akarak-kara'an. ¹⁵ Kapola éson akara'-akara'an, abekna buru ka luar ben kolambhina tadhina ka éson."

¹⁶ Teros binéna Potifar nyémpen kolambhina ké Yusuf sambi' lakéna molé. ¹⁷ Bekto lakéna deteng, bebhiné jeréya' apandir ka lakéna, "Oréng ibrani sé ésambhi ka bekna ka bungko réya, masok ka kamarna éson ma'sa ngatédungna éson. ¹⁸ Tapé bekto éson akara', kadhirikna buru kaluar ben kolambhina tadhina ka éson."

¹⁹ Potifar ngamok ongghu. ²⁰ Ben Potifar maréntahaken sopaje Yusuf étangkep ben emaso'aken ka penjara, ka kenengna tahanan-tahananna rato ékorong. ²¹ Tapé ké Yusuf pagghun étolong ben ékaneseré kalaben ALLAH, sahingge kepalana penjara jereya' lébur ka abekna. ²² Kapola jeréya kepala penjara masra'aken tahanan-tahanan laén ka Yusuf, ben kabhi kerje'an épasra'aken ka Yusuf ka'anghuy éoros. ²³ Kepala Penjara jeréya' ta' ngorosé polé apa sé épasra'aken ka Yusuf, kapola ALLAH ngaberengé Yusuf. Apa behin sé ékerje'aken ké Yusuf épadhedhi berhasil kalaben ALLAH.

40

Mémpéna due tahanan

¹ Tak lambek deri kadhedhien jeréya', Firaun ye jeréya' rato Mesir, ² ngamok ongghu ka pegawai nginomna ben pegawai ngakanna. ³ Teros kaduena épamasok ka delem penjara é kenengna Yusuf épenjara'aken. ⁴ Kepala penjara mapolong Yusuf kalaben kaduena sopaje Yusuf ngaladiné kaduena.

⁵ É sétongna malem kaduena amémpé. Arté deri mémpéna jeréya' ta' pade. ⁶ Ghulaghuna beкто Yusuf deteng, kaduena katéla' sedhi. ⁷ Teros Yusuf atanya, "Arapa toghelan kabhi ékoté'é sedhi onghu nénkéné?"

⁸ Jeweb kaduena, "Malema éson kabhi amémpé, ben adek oréng sé tao apa arténa."

Cakna Yusuf, "Coman Allah sé bisa agebhey oréng ngartéaken arténa mémpé. Coba caréta'aken mémpéna bekna kabhi jeréya'!"

⁹ Maré menje pegawai nginom acaréta mémpéna, "Delem mémpé jeréya' éson ngabes bede bhungka anggur é ade'na éson.

¹⁰ Bungkana anggur jeréya' andik tatelo ranca'. Bhuru ranca' adheun, kembangna la kaluar ben abue, buena teros masak. ¹¹ É beкто jeréya' éson tepakna neguk geles nginomna rato, dhedhi éson ngalak buena anggur jeréya' ben éperesaken ka delem gelasna rato, teros ébeken ka rato."

¹² Yusuf apandir, "Menje arténa mémpéna bekna jeréya', telo ranca arténa telo aré, ¹³ Delem telo aré réya' rato bhekal ngalepasaken bekna ben ngabeliaken bekna ka jabatana sé dulu. Bekna bhekal dhedhi tokang nginomna rato éngak sé dhulu. ¹⁴ Tapé, énga'é éson jela mon bekna la nyaman. Tolong kabelaaen masalana éson ka Firaun, sopaje éson ébebasaken deri penjara réya. ¹⁵ Sebeb, sabendhenar dhulu éson ékalak paksa deri daerahna oréng Ibrani, ben é die kian, é Mesir réya', éson tak ngalakoné sala sambhik émasokaken ka delem penjara réya'."

¹⁶ Samaréna pegawai ngakanna Firaun tao jek artena mémpé kencana jeréya' bhegus, apandir kian kadhirikna ka Yusuf, "Éson amémpé kian. éson ngangkak tatelo penaé ruti é atasna ollona éson.

¹⁷ Penaé sé paléng atas aésé macem-macem ruti ka'anghuy Firaun, tapé manok-manok deteng ngakan ruti-ruti jeréya'."

¹⁸ Jewebna Yusuf, "Menje arténa mémpéna bekna, telo penaé jeréya' arténa telo aré. ¹⁹ Delem telo aré aghi réya Firaun bhekal nyoro oréng ngotong ollona bekna teros ngaghentong mayitna bekna é sétong téang, ben manok-manok bhekal ngakan deghina bekna."

²⁰ Telo aré maré menje, aré ulang tahunna Firaun, ben Firaun mabedeaken maoran rajeh ka'anghuy kabhi kabulena. Firaun marénta'aken sopaje tokang nginom ben tokang ngakanna sé ékonom épakaluar. Teros ésambhi ka ade'na kabhi oréng sé akompol.

²¹ Tokang nginomna épabeli ka jabatanna sédhulu polé. ²² Tapé ka tokang ngakanna éokom maté. Kabhi jeréya kadhedhien pade éngak apa sé ékabenta ka Yusuf. ²³ Tapé Yusuf tak ékaénga'é ka tokang nginomna jeréya', tambe ékalopa onghu.

41

Mémpéna Firaun

¹ Samaréna lébet due tahon lambe'na, Teros Firaun, amé pé. Delem mémpéna Kadhirikna manjheng épenggirna songaé Nil. ² Ékoté'é deri songaé Nil jeréya' kaluar papéto bighi sapé sé begus ben lempo bedhena, sapé-spé jeréya' ngakan rebhe é péngghirna songaé jeréya'. ³ Maré menje ékoté'é polé papéto bighi sapé sé laén, sé kaluar deri delem songaé Nil jeréya'. Sapé-sapé jeréya' tak begus ben koros bedhenna, teros manjheng é sédhikna sapé-sapé sé begus néngghelek, é péngghirna songaé jeréya'. ⁴ Sapé-sapé sé jubek ben koros jeréya' ngakan papéto sapé sé begus ben lempo jeréya'. Teros Firaun jeghe deri tédungna.

⁵ Samaréna jeréya', Firaun tatédung polé ben amémpé kadukaléna, delem mémpéna Kadhirikna ngabes papéto gendhum sé bulirna penuh ben begus bede é sétong tangkai. ⁶ Teros tombu kian gendhum sé bulirna képak ben élop kapola angin. ⁷ Bulir sé tak begus jeréya' ngaghelunyak papéto bulir sé begus néngghelek. Teros Firaun jeghe deri tédungna.

⁸ Ghulaghuna Firaun arasa sosa aténa, kapola jeréya' marénta'aken sopaje nodheé kabhi tokang sihir ben oréng pénter é Mesir. Teros écaréta'aken mémpéna ka oréng-oréng jeréya', tapé adek sétong oréng beleka sé bisa nerangaken apa arténa mémpéna jeréya'.

⁹ Teros tokang nginomna Firaun abela, "Aré réya' bule kodhu ngakoé kassanlahanna bule. ¹⁰ Sé dhulu bekto tuan Firaun ngamok ka tokang ngakanna ben ka bule, teros bule kabhi émasokaken kadelem penjara, é bungkona kepala pegawai istana. ¹¹ É sétong malem bulekalaben tokang ngakanna amémpé, ben mémpéna jeréya' andik arté kadhirik-kadhirik. ¹² É delem penjara jeréya' bede parajheka deri Ibrani sé éokom bhereng kalaben bule. Kadhirikna kabulena kepala pegawai istana jeréya'. Bule kabhi ngacaréta'aken

mémépéna bule kabhi ka kadhirikna, teros étrangaken apa arténa mémpé jeréya'.¹³ Kabhi kadhedhien énga'na sé éartéaken ka bule kabhi. Tuan mabeli bule ka jabatana sé dhulu, tapé ngaokom maté pegawai ngakan jeréya'."

¹⁴ Maré menje Firaun marénta'aken sopaje Yusuf é koné'é. Dhulien Yusuf épakaluar deri penjara, teros acokor ben aghenté kolambi buru ngadep ka Firaun.¹⁵ Pandirna Firaun ka Yusuf, "Éson amémpé, ben adek sétong oréng beleka sé tao apa arténa, tapé la ékaéding masala bekna, kalaben ngaéding mémpe bhein bekna bisa tao apa arténa mémpé."

¹⁶ Jewebna Yusuf, "Beni bule, Tuanku, tapé Allah kian sé abekena panjelasan sé tepa'."¹⁷ Teros Firaun apandir ka Yusuf, "Delem mémépéna éson manjheng épenggirna songaé Nil.¹⁸ Ékoté'é deri songaé Nil jeréya' kaluar papéto bighi sapé sé begus ben lempo bedhena, sapé-sapé jeréya' ngakan rebhe é péngghirna songaé jeréya'.¹⁹ Tapé maré menje kaluar polé papéto bighi sapé sé laén, karé kolé' ngabungkos tolang, jhubek onghu ben koros bedhena, tak ngarasaé éson ngabes sapé sa jhubek menje é sabedena Mesir réya'.²⁰ Sapé sé koros ben jhubek jeréya' ngakan papéto bighi sapé sé lempo nénghelek.²¹ Sapé-sapé jeréya' masok ka delem tabukna, tapé maké menje tak ékoté'é mon la maré ngakan, paghun éngak sé ghitak ngakan. Teros éson tajhegeh deri tédung.

²² Saterosna éson tédung polé ben amémpé polé, delem mémépéna éson ngabes papéto bulir gendhum sé bulirna posa' ben bhégus, tombu é sétong tangkai.²³ Tapé tumbu polé papéto bulir gendhum sé képak ben élop kapola angin panas.²⁴ Bulir sé képak jeréya' ngakan papéto bulir sé beghus nénghelek.

Kabhi réya' la écarétaken kalaben éson ka sakabhina oréng ahli, tapé adek kasorang beleka sé bisa ngartéaken ka éson."

²⁵ Teros pandirna Yusuf ka Firaun, "Kadue mémépéna tuan jeréya' pade. Allah la abeken oning ka tuan Firaun apa sé bhekal ékalako ka Allah.²⁶ Papéto sapé sé lempo jeréya' péto tahon, ben papéto bulir gendhum sé beghus jeréya' péto tahon kian, kaduena arténa pade.²⁷ Papéto sapé sé koros, sé kaluar kadukaléna, ben papéto bulir gendhum sé képak ben élop kapola angin némor jeréya', arténa bhekal bedé péto tahon kalaparan é tana Mesir.²⁸ Aréya sé émaksod bule apandir ka tuan, "Allah la aberik oning ka tuan apa sé bhekal ékalako ka Allah.²⁹ Jhela bhekal deteng péto tahon mosém

panin ben makmor é sabedena tana Mesir. ³⁰ Samaréna menje bhekal deteng péto tahon kalaparan. Dhedhi bhekal ékalopa bekto panin ben makmor jeréya', kapola péto tahon kalaparan sé malarat ongghu jeréya'. Sebeb sabedena tana Mesir bhekal dhedhi keréng. ³¹ Samaréna jeréya', karé-karé deri bekto panin ben makmor tak bisa ékaénga'é polé kapola kalaparan sé séksa ongghu. ³² Sambhik du kalé mémpé tuan, jeréya' berarté masala jeréya' la étetapaken ben bhekal lekas épadhedhi ka Allah. ³³ Kapola jeréya', beghusna tuan Firaun nyaré oréng sé ngarté ben bisa ngatasé masala jeréya', ben madhedhi pemimpin sopaje ngator negere Mesir réya'. ³⁴⁻³⁵ Tuan Firaun kodhu nganka' pegawai-pegawai laéna, ben aberik kobesa ka'anghuy ngalak seperléna deri hasil panin gendhum salambe'na péto tahon kamakmoran jeréya', teros ésémpen ékota-kota ben éjege. ³⁶ Gendum jeréya' bhekal dhedhi bahan persediaan ngakan salambe'na péto tahon bekto kalaparan sé bhekal deteng é Mesir. Kalaben menje rakyat tak bhekala maté kalaparan."

Yusuf dhedhi pemémpin é Mesir

³⁷ Firaun ben kabhi pegawaina setuju kalaben rencana Yusuf jeréya'. ³⁸ Teros Firaun apandir ka kabhi pegawaina, "Apa bisa éson ben bekna kabhi olé oréng laén sé éngak Yusuf réya, sé penu kalaben Roh Allah?" ³⁹ Pandirna Firaun ka Yusuf, "Kapola Allah la aberik tao réya' kabhi ka bekna, dhedhi la jelas mon bekna lebi tao ben bijaksana dari sapa bhein. ⁴⁰ Bekna bhekal épadhedhia gubernur, ben sakabhina rayatna éson bhekal taat ka paréntana bekna. Coman éson bhein sé lebi kobesa deri bekna." ⁴¹ Saterosna Firaun apandir, "Kalaben menje éson alantika bekna dhedhi gubernur atas sabedena tana Mesir." ⁴² Teros Firaun ngabuka selok metrai sé bedé étanangna ben éanghuyaken ka tanangna Yusuf. Teros nganghuyaken jubeh sé alos ben kalong emas é lé'érna Yusuf. ⁴³ Teros éberik ka Yusuf kréta gubernur kaanghuy panaiakna, ben pengawel kehormatan rato dhedhi pangérenghna ben sabhi akara', "Sénga' berik jhelen, bekna kabhi kodhu hormat ka Yusuf." Menjela Yusuf éangkat dhedhi gubernur é sabedena tana Mesir. ⁴⁴ Firaun apandir polé ka Yusuf, "Éson réya Firaun, ben éson umumaken jek sapa bhein ta' olé akerje apa-apa mon tadek ijin deri bekna."

⁴⁵ Teros Firaun anyamaé ké Yusuf, ye jeréya' Zafnat-Paneah. Ben

ébeken kéan Asnat anakna Potifera pejabat imam deri kota Heliopolis ka'anghuy dhedhi binéna Yusuf. Menjela Yusuf dhedhi oréng sé paléng kobesa é sabedena tana Mesir.

⁴⁶ Yusuf aomor telo polo tahon bekto kadhirikna ngadep ben akerje ka Firaun, rato Mesir jeréya'. Teros Yusuf kaluar ben ngoléléngé tana Mesir. ⁴⁷ Delem peto tahon bekto kemakmoran jeréya', tana ngasélaken asél sé mollo ongghu. ⁴⁸ Yusuf mapolongaken sakabhina behan kakanan salambekna péto tahon bekto kemakmoran é tana Mesir, teros ésémpen é kota-kota. hasél deri kebhun é sakoléléngna kotana kadhirik-kadhirik. ⁴⁹ Gendhum sé épapolong ka Yusuf mollo ongghu sambhik tak kaétong éngak pasér é tasék mollona.

⁵⁰ Saghitakna bekto kalaparan jeréya' deteng, Asnat binéna Yusuf la ngalahiraken dedue' anak lalaké. ⁵¹ Yusuf apandir, "Kapola Allah sé aghebhey éson lopa ka séksana ben kaluargana ramana éson. "Kapola jeréya' ényamaé anakna sé toa-toa'an, "Manasye^a".

⁵² Yusuf apandir polé, "Allah la abeken anak bekto éson delem kabedeén malarat," teros ényamaé anakna sé kadue "Efraim."^b

⁵³ Samaréna bekto kemakmoran é tana Mesir jeréya' la abhik.

⁵⁴ Molaé detang péto tahon bekto kalaparan, pade éngak sé la ékapandiraken ka Yusuf. É sabedena negere dedhi kalaparan, tapé é sabedena tana Mesir bedé persediaan kakanan. ⁵⁵ Bekto rakyat Mesir mulaé kalaparan, rakyat ménta kakanan ka Firaun. Teros Firaun nyoro rakyatna jeréya' entar ka Yusuf ben kodhu na'até apa sé éparénta'aken kalaben Yusuf ka rakyatna. ⁵⁶ Bekto kalaparan ngening ka kabhi negere ben atambe séksa. Teros Yusuf ngabuka kabhi gudeng ben ngajhuel gendhum ka oréng Mesir. ⁵⁷ Deteng kian oréng deri sabedena negere é bumi ka Mesir ka'anghuy melé gedum deri Yusuf, sebab kalaparan la dima-dima'aken ben seksa ongghu.

---

^a**41.51** Manasye sé arténa aghebhey lopa

^b**41.52** Efraim sé arténa Abeken anak-anak

42

Toghelan-toghelanna Yusuf entar ka Mesir ka'anghuy melé gendhum

¹ Samaréna Yakub ngaéding kabher je' é Mesir bedé gendhum, teros apandir ka kabhi anakna, "Arapa bekna kabhi tenang-tenang bhein? ² La kaéding ka éson je' é Mesir bedé gendhum; mara bekna kabhi entar kassan ben melé gendhum sopaje éson ben bekna kabhi ajek pade maté kelaparan."

³ Teros arangkatla ka sepolo toghelanna Yusuf entar melé gendhum ka Mesir. ⁴ Tapé Yakub tak ngabeken Beyamin, alikna kandungna Yusuf, norok ka sepolo abang-abangna, sebab Yakub takok tong bedé apa-apa ka anakna jeréya'. ⁵ Kapola kelaparan é tana kanaan, anak-anakna Yakub ben oréng laén entar melé gedum ka Mesir. ⁶ Sé ngajhuel gendhum ka oréng-oréng deri sabedena negere é bumi ye jeréya' Yusuf, sé dhedhi paléng kobesa é Mesir. Kapola jeréya' toghelan-toghelanna deteng ben asojud é ade'na Yusuf. ⁷ Bekto Yusuf ngabes abang-abangna, ékenalé kabhi ka Yusuf, tapé kadhirikna alako éngak tak kenal. Kalaben kassanr Yusuf atanya, "Bekna kabhi deri kama?"

"Éson kabhi oréng Kanaan. Éson kabhi deteng tero melia kakanan." Jewebna abang-abangna.

⁸ Maké Yusuf ngenalé toghelanna jeréya, tapé abang-abangna tak ngenalé ka ké Yusuf. ⁹ Teros Yusuf éngak ka mémpé-mémpéna masala toghelanna jeréya' kabhi. Teros Yusuf apandir polé ka toghelan-toghelanna jeréya', "Bekna kabhi réya' mata-mata, deteng ka'anghuy nyaré tao kelemahanna negerena Mesir."

¹⁰ Jewebna toghelanna-toghelanna, "Enten, Tuan, Éson kabhi, kabule-kabulena tuan coman tero melé kakanan. ¹¹ Éson réya' kabhi deri sétong rama. Éson kabhi oréng sé jujur, beni mata-mata."

¹² Tapé Yusuf apandir, "Endek! bekna kabhi deteng ka'anghuy ngabesé kama begien sé lema deri negere réya'."

¹³ Jewebna toghelanna jeréya', "Kabule-kabule ento dubeles oréng satoghelan, anakna kasorang rama é tana Kanaan, tapé sé bungso néngkéné tak norok kadhirikna bedé é bungko kalaben rama, ben sé sétong polé la maté."

¹⁴ Teros pandirna Yusuf polé, "Mon ongghu apa sé kabenta ka éson, bekna kabhi réya' mata-mata." ¹⁵ Delem masala réya' bekna kabhi kodhu éetes. Demi kahormatanna Firaun, Bekna kabhi tak bhekal ngadhinaken negere réya' mon alikna bekna sé bungso jeréya' tak épadeteng kana'. ¹⁶ Soro sala sétong deri bekna kabhi ngoné'é alikna bekna jeréya', ben sé laéna bhekal étahan sambhik apa sé kabenta bekna jeréya' bisa ébuktéaken. Mon endek, demi kahormatanna Firaun, bekna kabhi réya onghuen mata-mata!" ¹⁷ Maré menje teghelan-toghelanna jeréya' épamasok ka delem sel telo aré lambekna.

¹⁸ Samaréna la telo aré Yusuf apandir ka toghelan-toghelanna jeréya', "Éson oréng sé takok ben taat ka Allah. Bekna bhekal é salamatakenna kalaben sétong syarat. ¹⁹ Gebhey ngabuktéaken mon bekna réya oréng jujur, sétong deri bekna kodhu paghun é sel, sé laéna olé molé ben nyambhi gendhum sé e'beli ka bekna ka'anghuy kaluargana bekna sé kalaparan. ²⁰ Tapé alikna bekna sé bungso jeréya' kodhu ésambhi ka éson, jeréya' bukténa mon bentana bekna kabhi jeréya' bendher. ben bekna tak éokom maté."

Toghelenna kabhi setuju kalaben keputusanna gubernur jeréya'. ²¹ Teros toghelan-toghelanna Yusuf jeréya' saléng abenta, "Ah néngkéné éson ben bekna kabhi éokom kapola dusa sé ékalako ka Yusuf, kadhirikna méta tolong tapé éson ben bekna kabhi tak nolongé, meskéna éson ben bekna kabhi ngabes kadhirikna taséksa ongghu. Kapola jeréya' néngkéné éson ben bekna kabhi ngalamé séksa."

²² Cakna Ruben ka toghelanna sé laén, "Kan éson la abenta ka bekna kabhi sédhulu sopaje Yusuf ajhek épaberema-berema'aken. Tapé bekna kabhi tak ngaédingaken. Ben néngkéné kamatéanna ébelesaken ka éson ben bekna kabhi."

²³ Ké Yusuf ngaraté apa sé kabenta ké abang-abangna kapola kadhirikna ngarté bhesana. Tapé abang-abangna tak tao jeréya', sebab abang-abangna nganghuy oréng sé ngartéaken mon apandir kalaben Yusuf. ²⁴ Yusuf ngalé deri kenengan jeréya' teros nangis. Samaréna sé nangis ben la bisa apandir Yusuf abeli polé ka abang-abangna, teros Semeon ékalak ben ééket é ade'na toghelanna sé laén. ²⁵ Samaréna menje, Yusuf marénta'aken sopaje karong-karong sé ésambhi abang-abangna éésé gedum ben péséna épamasok ka karongna kadhirik-kadhirik. Kadhirikna marénta'aken

kian sopaje éséapaken kakanan ka'anghuy éjhelan. Parénta jeréya' é jhelenaken.

Toghelan-toghelanna Yusuf abeli ka Kanaan

²⁶ Samaréna jeréya' abang-abangna nyabek karong-karongna é atasna bhigel^c teros arangkat sé molé. ²⁷ Bekto é jhelan la malem pade ambhu ka'anghuy istirahat, sala sétong deri abangna Yusuf aberik ngakan ka bhigelna ben ngabukak karongna. Étemo péséna é delem karongna jeréya'. ²⁸ Cakna ka toghelanna sé laén, "Péséna éson épabéli!" Teros nyambhi akara', "Abhes, bede é delem karongna éson" Teros aténa abang-abangna Yusuf pade tak nyaman, ben kalaben katako'an kabhi pade saléng atanya, "Apa sé ékalako Allah ka bedhirik?"

²⁹ Samaréna kabhi pade napak ka ramana é tana Kanaan. Toghelanna Yusuf ngacaréta'aken kabhi kadhedhien sé éalamé. Cakna, ³⁰ Gubenur Mesir apandir kassanr ka éson kabhi ben nodhu éson kabhi réya' deteng dhedhi mata-mata ka Mesir. ³¹ Éson kabhi ajeweb, "Éson kabhi oréng sé jujur, beni mata-mata. ³² Éson kabhi bede dubeles sa toghelan, anak deri sétong rama. Sé sétong la maté sedheng sé bungso bede é bungko kalaben rama. ³³ Gubenur jeréya' apandir, 'Éson tero ngetesa bekna kabhi, apa bendher bekna réya' oréng sé jujur. Sala sétong deri bekna kabhi kodhu édihina'aken, sé laéna olé molé ben nyambhi gedum ke kaluargana bekna sé seksa kapola kalaparan. ³⁴ Teros sambhi ka éson toghelanna bekna sé bungso jeréya', bhuru éson tao mon bekna kabhi réya' oréng sé jujur. Bhuru toghelana bekna sé étahan jeréya' épabelia ka bekna kabhi ben bekna olé odhik é negere réya' ben akerje."

³⁵ Bekto toghelan-toghelanna Yusuf molaé ngosongaken karongna, kabhi nemo kantongna ben gik penuh péséna. Teros kabhi pade takok, menje kian ramana. ³⁶ Yakub ramana apandir, "Bekna sé nyebebaken éson kaélangan kabhi anakna éson! Yusuf la ade' polé, semeon la ade', ben néngkéné bekna kabhi ngalak Benyamin kian. Arapa éson sé kodhu nangghun kabhi séksa réya'?"

³⁷ Teros Ruben apandir ka ramana, "Serahaken Benyamin ka éson, Rama, jhela ésambhia molé ka éson, mon ta' abeli, Rama olé maté'é

---

^c42.26 Bhigel éngak jheran coman kényi' en

kadue anak lalakéna éson." ³⁸ Tapé Yakub abenta, "Edek! Benyamin ta' olé ésambhi ka bekna kabhi. Yusuf la maté ben néngkéné karé Benyamin sé bede. Ajhek tong celaka é jhelan jhelan. Mon menje, éson sé la toa réya bhekal maté kapola ngastabe."

43

Toghelan-toghelanna Yusuf ka Mesir kadu kaléna

¹ Tapé Kalaparan é tana Kanaan tambe séksa ben sara. ² Samaréna gendhum sé ebeli deri Mesir para' abhik, Yakub abenta ka anak-anakna, "Arangkatla polé ka Mesir ben melé gendhum ka'anghuy éson ben bekna kabhi." ³ Teros Yehuda apandir ka ramana, "Gubenur Mesir la aberik peringatan keras je' éson kabhi tak olé abeli mon tak nyambhi Beyamin réya'. ⁴ Mon rama ngijinaken Beyamin norok, éson kabhi arangkata kassan melé kakanan. ⁵ Tapé mon rama tak ngéjinaken Benyamin norok, éson kabhi tak entara kassan, sebab Gubenur jeréya' la apandir je' éson kabhi tak olé ngadep mon tak nyambhi Benyamin."

⁶ Jewebna Yakub, "Arapa bekna kabhi nyosa'aken éson kalaben aberik tao ka Gubenur jeréya' mon bekna kabhi gik andik alik bungso?"

⁷ Jeweb anak-anakna, "Gubenur jereya' atanya teros masala éson ben bekna kabhi, cakna, 'Apa gik odik ramana bekna? Apa bekna kabhi gik andik alik lalaké?' éson kabhi tapaksa ajeweb kabhi apa sé étanya'aken. Berema éson kabhi nyangka mon Gubenur jeréya nyoro nyambi Benyamin?"

⁸ Teros Yehuda apandir ka ramana, "Ijinaken Benyamin norok, ben éson sé tanggung jeweb masala Benyamin. Éson kabhi lekasa arangkat sopaje tadek sétong oréng beleka sé maté kapola kalaparan. ⁹ Éson jaminanna, ben rama olé nuntut Benyamin deri éson. Mon Benyamin tak ésambhi molé kalaben selamat, éson tanggung saomora éson odik. ¹⁰ Saompamana bedhirik lekas tak malambek-lambek, pasté éson kabhi la abeli du kalé."

¹¹ Teros Yakub apandir, "Mon kodhu menje, sambhila hasél deri tana réya' sé paléng beghus maso'aken ka delem karong-karongna bekna kabhi ka'anghuy dhedhi ghibe-ghibe ka'anghuy gubernur jeréya'; Damar, madhu, rempah-rempah, keméré ben bue badam."

¹² Sambhi kian pésé du kalé lépet, kapola pésé sé étemo delem karangna bekna jeréya' kodhu épabeli ka bekna pola jeréya' kalérona bekna kabhi. ¹³ Sambhi Beyamin jeréya', ben lekas arangkat. ¹⁴ Mandher Allah sé Maha kobesa aghebey gubernur jeréya' niser ka bekna kabhi, ben kadhirikna mabeli Semeon ben Benyamin. Masala éson réya', mon saken éson kodhu kaélangan anak'anakna éson apa sé ékapandira?"

¹⁵ Teros toghelan-toghelanna Yusuf nyambhi gibhe-gibhe jeréya' ben pésé du kalé lépet, teros arangkat ka Mesir abereng kalaben Benyamin. Samaréna napak ka Mesir, kabhi ngadep ka Yusuf. ¹⁶ Bekto Yusuf ngoté'é Benyamin abhereng kalaben abang-abangna, teros apandir ka kabulena sé ngator bungkona,"Sambhi oréng-oréng jeréya' maso' ka delem bungkona éson, sebab oréng-oréng jeréya' jhela séang bhekal ngakan abhereng kalaben éson. ¹⁷ Kabulena jeréya' teros nyambhi kabhi toghelana Yusuf masok ka delem bungkona gubernur.

¹⁸ Bekto kabhi toghelana Yusuf jeréya' ésambhi masok ka delem, kabhi pade katako'an ben mékkér, "Bekdhiri' ésambhi masok kapola pése sé épabeli ka delem karong sé dhulu. Oréng-oréng réya' bhekal nyalentong bekdhiri', ben bigghelna bekdhiri' bhekal ékalak, ben bekdhiri' bhekal épadhedhi kabulena."

¹⁹ Kapola jeréya', togghelena Yusuf nyander ka kabule sé tokang ngoros bungkona Yusuf ben apandir; ²⁰ "Pangapora, Tuan, éson kabhi la ngarasaé deteng kanto ka'anghuy melé kakanan. ²¹ Bekto é jhelan molé parak tedunga malem, éson kabhi ngabuka karong. Ghuli-ghuli kabhi pésé mameléna gendhum bedé édelemna. Éson kabhi ta' oning sapa sé mamasok pésé jeréya'. Tapé néngkéné éson kabhi nyambhi polé pésé jeréya'. ²² Éson kabhi nyambhi pésé laén kian kaghebey melé kakanan polé."

²³ Kabulena Yusuf jeréya' apandir, "Ajhe' tako'. Ajhe' kabhetér. Allahna bekna, ye jeréya' Allah sé ésembhe ka ramana bekna, Kadhirikna sé mamasok pésé jeréya' ka delem karongna bekna. Éson la naréma péséna pameléna gendhumna bekna jeréya'."

Samaréna menje, ésambhi kaluar Semeon ben épatemo kalaben toghelan-tohelanna. ²⁴ Teros kabhi toghelana Yusuf éanter masok ka delem bungko. Kabule jeréya' ngabeken aing gebhey ngabecoé soko, ben kakanan ka'anghuy bigghelna. ²⁵ Samaréna menje, kabhi toghelanna Yusuf nyéapaken gibhe-ghibe ka'anghuy ébeken ka

Yusuf mon kadhirikna la deteng bekto tenga aré, sebab kabhi la eberi'tao mon bhekal ngakan bhereng kalaben kadhirkna.

²⁶ Bekto Yusuf la napak é bungko, kabhi toghelanna pade asojud ben ngabeken gibhe-ghibena ka kadhirikna. ²⁷ Yusuf atanya masala kabede'an kabhi toghelanna. Teros apandir, "Bekna la nyaréta'aken ramanna bekna sé la tua jeréya'. Berema kabherna? Apa Kadhirkna sehat'sehat bhein?"

²⁸ Jewebna toghelanna Yusuf, "Kabulena Tuan, ramana éson kabhi, kabedeanna sehat." Teros kabhi asojud ka Yusuf.

²⁹ Bekto Yusuf ngabes Benyamin, alikna, kadhirikna apandir, "Dhedhi, aréya' alikna bekna sé bungso jeréya', sé la ésebut-sebut ka éson? Mandher bekna ébarokahé ka Allah, anakna éson."

³⁰ Aténa Yusuf ancor sébab kerong kapola sayangna ka alikna. Kadhirikna tak bisa tahan aténa, kapola jeréya kadhirikna lekas-lekas masok ka kamar ben ngangis. ³¹ Samaréna jeréya' Yusuf araop, teros kaluar polé, ben kalaben nahan aténa, kadhirikna nyoro makaluar kakananna. ³² Yusuf ngakan é méje kadhirik, ben toghelanna é méje sé laénna. Oréng-oréng Mesir sé bedé é kenengan jeréya' ngakan é méje laén polé, sebab oréng-oréng Mesir ngarasa érendeaken mon ngakan kalaben oréng Ibrani. ³³ Toghelan-toghelanna Yusuf tojuk é méje sé ngadep ka Yusuf, éator sesuaé kalaben orotan omorna, deri sé toa'-toa'an sambhi' ka sé bungso. Bekto toghelanna ngabes orotan jeréya' kabhi saléng ngabes ben arasa menga'. ³⁴ Kabhi toghelanna jeréya' ébeken ngakan deri méjena Yusuf, ben Benyamin ebeken léma kalé lebhi molo deri abang-abangna. Teros ngakan ben nginomla kabhi toghelana abhereng kalaben Yusuf sambhik poas.

44

Jebhekan Yusuf ka'anghuy Benyamin

¹ Samaréna jeréya' Yusuf nyoro kabulena, "Ésé karongna oréng-oréng réya' kalaben gendhum, saberempa bhein molona sé bisa ésambhi, ben masokaken pékena ka karongna kadhirik-dhirik.

² Masokaken kian cawan perakna éson ka karongna oréng sé bungso ben kabhi pése pameléna gendhumna kian." Kabule jeréya'

noro'é parénta jeréya'. ³ Ghulaghuna, gik laghu-laghu ongghu, kabhi toghelanna apamiten ka Yusuf, teros arangkat kalaben bigghel-bigghelna. ⁴ Toghelan-toghelanna Yusuf sé arangkat gik tak jheu deri kota jeéya', Bekto jeréya' Yusuf abenta ka kabulena, "Mara odher oréng-oréng jeréya'. Mon la é dhepak, kabela ka oréng-oréng jeréya', 'Arapa bekna ngabeles kabeghusen kalaben kajehetan? ⁵ Arapa bekna ngicok cawan perak andikna tuanna éson? Cawan jeréya' é gebhey nginomna ben dhedhi alat aramal. Bekna la alako kajehetan sé raje ongghu!"

⁶ Bekto kabule jeréya' depak ka toghelan-togghelanna Yusuf, ékabela kabhi apa sé éparénta'aken ka Yusuf.

⁷ Jewebna kabhi toghelanna Yusuf, "Apa maksodna tuan? Éson kabhi asompa jek éson kabhi tak alako menje! ⁸ Tuan kadhirik oning jek péséna sé étemo delem karong-karong jeréya' la épabeli ka tuan. Dhedhi tak kéra éson kabhi ngicok cawan perakna otabe emas deri bungkona gubernur. ⁹ Tuan, saompamana cawan perak jeréya' étemo é sala sétong deri éson kabhi, dhina'aken kadhirikna éokom maté, ben éson kabhi dhedhi kabulena tuan."

¹⁰ Kabule jeréya' abela, "Ye, osolna bekna jeréya' beghus, tapé coman ka sapa cawan perak jeréya' bedé, kadhirikna bhein sé bhokal dhedhi kabulena éson, ben sé laéna olé molé." ¹¹ Teros kabhi toghelanna Yusuf lekas-lekas noronaken karongna ben ngabuka.

¹² Kabule Yusuf jeréya' mamaréksa karong-karong jeréya' kalaben teliti, molaé deri karongna sé toa'-toa'an sambhik ka karongna sé bungso, ben cawan perak jeréya' étemo é delem karongna Benjamin, sé bungso jeréya'. ¹³ Abang-abangna sedhi ongghu teros ngacaré'-caré' anghuyana kadhirik. Kabhi pade manaik polé gedumna ka bigghel teros abeli polé ka kota.

¹⁴ Bekto Yehuda ben togelanna napak ka bungkona Yusuf, Yusuf gik bedé é jedhie, ben kabhi toghelanna pade asojud é ade'na.

¹⁵ Yusuf apandir ka kabhi toghelana, "Apa sé la ékalako ka bekna kabhi? Apa tak tao bekna kabhi jek oréng sé éngak éson réya' bisa aramal kalaben élmo ghoib?"

¹⁶ "Apa sé bisa éson pandiraken ka Tuan?. Jewebna Yehuda. "Berema éson kabhi bisa ngaléng ben mabendher abekna éson kahi? Allah la matao kassanlahanna éson kabhi. Néngkéné éson kabhi kabulenna Tuan, beni coman ka sapa sé étemo cawan perek jeréya' bedé."

¹⁷ Pandirna Yusuf, "Endek! Éson tak ghelem alako menje! Coman ka sapa sé cawan perak jeréya' bede bhekal dhedhi kabulena éson. Sé laénna olé molé kalaben bebas ka ramana bekna."

¹⁸ Yehuda nyander maju nyemaé ka Yusuf, ben apandir, "Pangapora, Tuan, Izinaken kabule apandir polé ka Tuan. Ajhek ngambhul ka kabule; Tuan éngak Firaun kadhirik. ¹⁹ Tuan la atanya ka éson kabhi réya', 'Apa bekna gik andik rama otabe toghelan sé laén?' ²⁰ Éson kabhi ajeweb, 'Ramana éson kabhi la tua ben alikna éson kabhi lahér bekto ramana éson kabhi la toa. Abangna Benyamin réya' sé saibu la maté, dhedhi néngkéné coman Benyamin sé gik odhik deri kaduena, ben rama niser ongghu ka Benyamin réya'." ²¹ Tuan marénta'aken Benyamin é sambhi ka Tuan, sopaje Tuan bisa ngabesé, ²² teros éson kabhi ajeweb mon Benyamin jeréya' tak bisa apésa kalaben ramana; mon Benyamin apésa kalaben ramanna, rama bhekal maté. ²³ Teros Tuan apandir, 'Bekna tak olé ngadep éson polé mon tak nyambhi ké Benyamin réya'.' ²⁴ Bekto éson kabhi abeli ka ramana éson kabhi, éson abela kabhi apa sé ékapandir ka tuan jeréa'. ²⁵ Maré menje ramana éson kabhi nyoro ka éson kabhi melé polé kakanan kanto. ²⁶ "Éson kabhi ajeweb, "Éson kabhi tak bisa arangkat kassan polé, sebab éson tak olé ngadep ka gubernur mon Benyamin, sé bungso tak norok. Éson kabhi bisa entar polé kassan mon Benyamin norok.' ²⁷ Teros ramana éson kabhi apandir, 'Bekna kabhi tao jek Rahel, binéna éson coman andik anak dedue. ²⁸ Sé toa'an la ngadhina'aken éson. Kadhirikna pasté la éterkem ka héwen bues, sebab sabhik néngkéné éson tak ngabes kadhirikna molé polé. ²⁹ Mon bekna kabhi ngalak anak sé bungso réya' deri éson, ben kadhirikna celaka, kasosahan sé bekna kabhi sambhi ka éson jeréya' bhekal nyebebaken kamatéanna éson, kapola éson la toa.'"

³⁰ "Kapola jeréya', Tuan," Pandirna Yehuda ka Yusuf, "Mon kabule abeli ka ramana éson kabhi tak abhereng ké Benyamin réya', pasté ramana éson bhekal maté. ³¹ Jeréya' bhekal kadhedhien, mon rama ngabes éson kabhi abeli tak abhereng kalaben Beyamin, ben éson kabhi réya' sé nyebebaken ramana éson maté kapola sedhi. ³² Tapé kabule néka sé la nangghung Benyamin ka ramana éson kabhi, ben ajhenjhi, Mon kabule tak nyambi polé Benyamin molé, kabule sé nangghung okoman salambekna éson odik. ³³ Dhedhi, Kabule minta tolong, Tuan, ijinaken kabule sé odhik é kanto dhedhi kabulena

Tuan, ngaghenté'é Benyamin réya'. Dhina'aken kadhirikna molé abhereng kalaben abang-abangna. ³⁴ Sebeb, berema éson sé moléa ka ramana éson kabhi mon Benyamin tak norok molé kian? Kabule tak tahan jela ngabes ramana éson kabhi ékening musibah ento."

45

Yusuf abela sapa onghuna kadhirikna

¹ Bekto jeréya' Yusuf la tak kelar polé nahan beténna é adhe'na kabhi pegawaina. Kapola jeréya' kadhirikna marénta'aken sopaje kabhi pegawaina kaluar deri ruangan jeréya' sopaje kadhirikna bisa abela ka toghelan-togghelanna sapa sa'ongghuna kadhirikna jeréya'. ² Samaréna kabhi pegawaina kaluar deri ruangna jeréya', ké Yusuf nangis sarah, sambhi' oréng Mesir sé é luar ngaéding tangisna, ben kabé jeréya' kaéding sambhik ka istanana Firaun. ³ Yusuf apandir ka toghelan-togghelanna, "Éson réya' Yusuf. Apa rama gik odik?"

Ngabes jeréya', kabhi toghelanna ngeter kapola tako' ben ade' sé ajeweb. ⁴ Teros pandirna Yusuf, "Mara nyema' kana'." Kabhi toghelanna pade nyema', ben Yusuf apandir polé, "Éson Yusuf, sé la bekna kabhi jhuel ka Mesir. ⁵ Ajhek takok ben ngastabe kapola bekna kabhi la ngajhuel éson. Sé sa'ongghuna Allah kadhirik sé la nyambhi éson kana' ngadhulué bekna kabhi ka'anghuy nyalametaken mollo oréng. ⁶ Néngkéné bhuru dutaon dari bekto kalaparan, ben gik bedé léma taon polé oréng tak alanduk otabe panin. ⁷ Allah la nyambhi éson ngadhulué bekna kabhi sopaje nyalametaken bekna kabhi kalaben cara sé tak ésangka réya', ben sopaje ngajeghe kassanlamatanna bekna ben katoronanna bekna. ⁸ Dhedhi, sabendherna beni bekna kabhi sé nyebebaken éson bedé é die, tapé Allah. Éson la épadhedhiaken pengawaina Firaun sé paléng téngghi ka Allah. Ka éson la épasra'aken kabhi istanana ben sabedena Mesir. ⁹ Néngkéné, lekasla bekna kabhi molé abeli ka rama ben abela; menje pandirna Yusuf, anakna rama, 'Éson la épadhedhi oréng sé paléng kobesa ka sabedena Mesir ka Allah, mara lekas deteng temoé éson. ¹⁰ Rama bisa odhik é daerah Gosyen, semak kalaben éson, la kalaben anak kompoy, embik kacang, embik bedhus, sapé ben kabhi sé ékaandik rama. ¹¹ Mon rama bedé

é Gosyen, éson bisa nolong rama. Sebeb kalaparan gik léma taon polé ben éson bhekal ausaha sopaje rama kalaben keluarga ben obuenna rama ajhek sambhik kakorangan apa-apa." ¹² Pandirna Yusuf polé, "Néngkéné bekna kabhi bisa ngabes kadhirik, bekna kian Benyamin, jek éson sa'ongghuna Yusuf. ¹³ Kapola jeréya', caréta'aken ka ramana éson ben bekna kabhi saberempa rajena kobesana éson é Mesir, ben caréta'aken kian apa bhein sé la bekna kabhi abhes. Teros lekas-lekas abeli kana"

¹⁴ Samaréna jeréya' Yusuf ngarakok ben nyiom Benyamin, alikna jeréya' kalaben nangis, Benyamin nangis sambhi ngarakok ben nyiom Yusuf kian. ¹⁵ Teros, kalaben nangis Yusuf ngarakok ben nyiom kabhi toghelanna. Samaréna menje kabhi saléng pandir sétong kalaben sé laénna.

¹⁶ Bekto é istana Firaun kaéding kabher mon toghelanna Yusuf deteng, Firaun ben pegawai-pegawaina norok seneng. ¹⁷ Teros Firaun apandir ka Yusuf, "Sorola toghelan-toghelanna bekna jeréya' moa'é bhigelna kalaben gendhum ben molé ka Kanaan, ¹⁸ koné'é rama ben kaluargana lalu pénde ka kana'. Éson bhekal ngabeken tana sé paléng beghus é Mesir, ben kabhi bisa odik kalaben kacokopan deri hasél tanana jeréya'. ¹⁹ Soro kabhi kian nyambhi deri kana' kereta ka'anghuy biné ben anak-anakna sé gik kéné', ben ka'anghuy ngoné'é ramana kabhi. ²⁰ Kabhi tak parlo méker berenga-berangna sé tadhina, kapola sé paléng beghus é sabedena Mesir bhekal dhedhi kaandikna."

²¹ Toghelan-toghelanna Yusuf ngajhelenaken paréntana Firaun jeréya'. Yusuf ngabeken ka kabhi toghelanna beberempa kereta, énga' paréntana Firaun, ben kakanan ka'anghuy ékakan é jhelan. ²² Ébeken kian ka toghelanna sa setél anghuyen anyar téap oréngna, tapé ka Benyamin eberi'i telo ratos pésé perak ben laléma setél anghuyen anyar. ²³ Yusuf ngéréme ramana sapolo bighi bhigel sé émoa'é kalaben berang-berang sé paléng beghus é Mesir, ben sapolo highel polé é moa'é kalaben gendhum, ruti ben kakanan laén sopaje ékakan é jhelan bekto entar ka Mesir. ²⁴ Maré menje Yusuf ngater toghelan-toghelanna, sambhi apandir, "Ajhek atokar é jhelan ye!"

²⁵ Kabhi arangkat ngadhina'aken Mesir abeli ka Kanaan ka ramana.

²⁶ Samaréna napak, "Yusuf gik odik! pandirna toghelanna Yusuf kabhi ka ramana. "Ké Yusuf sé kobesa é sabedena Mesir!"

Ngaéding kabér jeréya' Yakub mangghut-mangghut bhein ben tak parcaje ka anak-anakna. ²⁷ Tapé samaréna anak-anakna acaréta kabhi sé ékapandir Yusuf ka kabhi toghelanna, ben ngabes kereta sé ékerem ka Yusuf gebhey ngoné'é kadhirikna ka Mesir, bhuru asemangat ké Yakub, ramana jeréya'. ²⁸ "Anakna éson Yusuf gik odik!" pandirna. "Coman jeréya' sé ékateroé ka éson! Éson kodhu kassan ben ngabes anakna éson saghitakna éson maté."

46

Yakub ngalé ka Mesir

¹ Yakub, sé ésebut kian Isra'il, molaé aréngkes kabhi berang-berangna teros arangkat ka Mesir. Napak é kota Bersyeba Yakub ambu ben aqurben sambelihen ka Allah sé ésembe Ishak ramanna. ² É bekto malem Allah adhebu ka Yakub, "Yakub, Yakub!" "Énghi, Ya Allah" Jewebna Yakub.

³ "Éson Allah, Allah sé ésembhe ka ramanna bekna," Dhebuna. "Ajhek takok bekna entar ka Mesir. Éson bhekal madhedhi katoronanna bekna bengsa sé raje é kassann. ⁴ Éson bhekal ngaberengé bekna ka Mesir, ben nyambhi katoronanna bekna abeli ka kanak. Tanangna Yusuf kadhirik sé bhekal noto matana bekna bekto bekna maté."

⁵ Teros Yakub arangkat deri kota Bersyeba. Yakub Épanaik ka kereta sé ékerém Firaun ka anak-anakna, menje kian binéna ben anak-anakna. ⁶ Kabhi obhuanna ben kaandhikna hasil é tana Kanaan ésambhi, teros arangkat ka Mesir. Yakub nyambhi kabhi katoronanna, ye jeréya' ⁷ Kabhi anak kompoy lalaké ben bebiné.

⁸⁻²⁶ Kabhi kaluargana Yakub norok ka Mesir. ²⁷ Mollona keluarga Yakub sé pénde ka Mesir ben tambe Anak-anakna Yusuf sé lahir é Mesir dedue, dhedhi kabhina bedé péto polo oréng.

Yakub ben kaluargana é Mesir

²⁸ Yakub nyoro Yehuda dhuluen nemoé Yusuf, sopaje Yusuf deteng ka daerah Gosyen nemoé ramana. Bekto kaluargana napak ka Gosyen, ²⁹ Teros, Yusuf naik karetana ka'anghuy nemoé ramana ékenengan jeréya'. Bekto oréng jeréya' kabhi atemo, Yusuf ngarakok ramana ben lambek nangis é behu ramana jeréya'.

³⁰ Pandirna Yakub ka Yusuf, "Néngkéne éson iqlas sé matéa, samaréna éson ngabes muana bekna ben tao mon bekna gik odik."

³¹ Teros pandirna Yusuf ka kaluarganna kabhi, "Néngkéné éson kodhu entar ka Firaun abela mon kabhi toghelanna ben kaluargana éson kabhi sé deri tana Kanaan la deteng. ³² Éson abela'a je' bekna kabhitokang nguan embhik ben sapé, ben la nyabhi kabhi obhuanna bekna ben kabhi ka andhi'na bekna. ³³ Mon Firaun atanya ka bekna kabhi apa kerje'anna bekna, ³⁴ Abela ka Firaun mon bekna tokang nguan embhik ben sapi deri ghik kénik, éngak beng toana bekna. Kalaben abela menje bekna kabhi bhekal ésono neneng é daerah Gosyen." Yusuf apandir menje kapola oréng Mesir tak lébur ka tokang nguang.

47

Yusuf mator ka Firaun

¹⁻² Teros Yusuf ngajhek laléma toghelanna mator ka Firaun. Pandirna, "Rama ben toghelan-toghelanna éson ben embhik bedhus, sapéna ben kabhi ka'andhikna la deteng deri tana Kanaan, ben néngkéné kabhi kaluargana éson bede é daerah Gosyen." Maré menje Yusuf ngenalaken laléma toghelanna ka Firaun.

³ Firaun atanya ka toghelan-toghelanna Yusuf, "Apa kerje'anna bekna?"

Toghelan-toghelanna Yusuf ajeweb, "Éson kabhi réya' tokang nguan embhik ben sapé énga' bengtoana éson kabhi. ⁴ Éson kabhi deteng tero odhik é negera néka, kapola é tana Kanaan ékening kalaparan sé malarat ongghu, sahingge tadek polé rebbhe ka'anghuy kakanan embhik bedhus ben obhuenna éson kabhi. Ijinaken éson kabhi odhik é daerah Gosyen."

⁵ Teros Firaun apandir ka Yusuf, "Nénkéné rama ben kaluargana bekna la bede é die. ⁶ Anggep bhein negere Mesir réya' énga' negerena bekna kadhirik. Dhina'aken kaluargana bekna kabhi odhik é daerah Gosyen, daerah sé paléng begus é negere réya'. Ben tugasaken oreng-oreng sé pénter ngorosé hewen ka'anghuy ngorosé obhuanna éson."

⁷ Yusuf ngenalaken ramana kian ka Firaun. Yakub abarokahé Firaun, ⁸ ben Firaun atanya, "Rama la aomor berempa?"

⁹ Jewebna Yakub, "Éson néka odik la saratos telo polo tahon arantau. Tapé odhikna bule lebi pandek tatémbheng bengtoana bule. Meské menje odhikna bule penuh kamalaratan." ¹⁰ Samaréna menje Yakub apamiten ben abarokahé ka Firaun.

¹¹ Yusuf nolongé rama ben toghelan-toghelanna odhik é Mesir. Éberik ka kaluargana onggahun dhedhi hak milikna é begian sé paléng begus é Mesir jeréya', é semakna kota Rameses, éngak sé éparénta'aken ka Firaun. ¹² Yusuf nyokopé kabhi kaparloan kaluargana deri sé toa sambhik ka sé keni'-keni'an.

¹³ Kalaparan jeréya sara onggahu, sambhik é dima-dima'aken tadek kakanan polé. Rakyat Mesir ben rakyat Kanaan pade lemes kapola korang ngakan. ¹⁴ Sabedena oréng sé mele gendhum, péséna épakompol ka Yusuf é istananna Firaun. ¹⁵ Samaréna kabhi pésé é Mesir ben é Kanaan abhik, oréng-oréng Mesir deteng ka Yusuf ben apandir, "Beken éson kabhi kakanan! Ajhek dhina'aken éson kabhi maté. Sebeb éson kabhi la ka'abhi'an pésé."

¹⁶ Jewebna Yusuf, "Mon péséna bekna kabhi la pade abhik, beken héwen obhuanna bekna, éson bhekal ngabeken kakanan ka bekna."

¹⁷ Teros oréng-oréng jeréya' ngabeken héwen obuanna ka Yusuf, ben Yusuf ngabeken kakanan ka oréng-oréng jeréya' dhedhi genténa jheran, embhik bedhus, embhik kacang, sapé, bhigelhna oréng-oréng jeréya' sé ébeken. É tahon jeréya' Yusuf abeken kakanan kabhi oréng, ben kabhi oréng majher kalaben héwen obuanna.

¹⁸ Maréna tahon jeréya' oréng-oréng pade deteng polé ka Yusuf ben apandir, "Éson kabhi terang-terangan ka Tuan jhek éson kabhi la ka abhi'an pésé ben kabhi héwen obuanna éson kabhi la dhedhi ka andikna Tuan. Éson kabhi la ta' andik apa-apa polé sé bisa é beken ka Tuan, salain deri abhekna éson kabhi ben tanana éson kabhi. ¹⁹ Ajhek dhina éson kabhi pade maté! Ajhek dhina kebhun-kebhunna éson kabhi dhedhi tandus. Beli bhein éson kabhi ben teghelna éson kabhi kalaben gendhum dhedhi pamajherna. Éson kabhi ben teghelna éson kabhi dhedhi ka andhikna Firaun. Beri'é éson kabhi kakanan ka'anghuy nyambhung odikna éson kabhi ben bibit ka'anghuy étanem é teghelna éson kabhi."

²⁰ Teros Yusuf mélé kabhi teghel é Mesir ka'anghuy Firaun. Téap oréng Mesir tapaksa ngajhuel teghelna, sebeb bekto kalaparan jeréya' sara onggahu; teros kabhi teghel é Mesir dhedhi ka andhikna

Firaun. ²¹ Kabhi rakyat Mesir épadhedhi kabule ka Yusuf. ²² Coman sétong-sétongna teghel sé ta' ébeli ye jeréya' teghelna Imam-imam Mesir. Imam-imam ta' parlo ngajhuel teghelna kapola éber'íe bantuan ka Firaun. ²³ Yusuf apandir ka rakyat jeréya'; "Abesé, bekna ben teghelna bekna la ébeli ka éson ka'anghuy Firaun. Aréya' bibit sé bisa étanem éteghelna jeréya'. ²⁴ Jhela é bekto panén, bekna kodhu ngabeken 1/5 begien asélna ka Firaun. Salebhina bisa éanghuy dhedhi bibit polé ben salebhina bisa ka'anghuy kaparloanna bekna ben kaluargana bekna."

²⁵ Jewebna oréng-oréng jeréya', "Tak kabessa nyo'on Tuan. Tuan la nyalametaken éson kabhi. Éson kabhi rela dhedhi kabulenna Firaun."

²⁶ Maré menje Yusuf netepaken masala jeréya' dhedhi undang-undang é Mesir, ye jeréya'; 1/5 hasél panén kodhu dhedhi ka andhikna Firaun. Sambhik néngkéné undang-undang jeréya' gik pagghun élaksana'aken. Coman teghelna imam-imam sé tak dhedhi ka andhikna Firaun.

Pangaterona Yakub sé terakhir

²⁷ Dhedhi menje jeréya' Oréng-oréng Isra'il odhik é Mesir, é daerah Gosyen. Oréng Isra'il dhedhi sogi ben atambe mollo é Mesir. ²⁸ Yakub gik odhik péto beles taon é Mesir sambhik omorna napak ka saratos empak polo péto tahon. ²⁹ Bekto la parak sobung omor, é olok ké Yusuf ka ramanna, teros apandir, "Sabhek tanangna bekna é saléngka éson ben asompala jek bekna tak bhekal ngoburaken éson é tana Mesir réya'. ³⁰ Éson tero ékoburaken é ongghuna kabhi bengtoana éson. Sambhi jenazahna éson deri kanak ben koburaken delem pasaréanna bengtoa-bentoana éson."

Jewebna Yusuf, "Éson bhekal ngajhelenaken apa sé kapandiraken rama."

³¹ Pandirna Yakub polé, "Asompala jek bekna bhekal ngajhelenakenna." Teros Yusuf asompa, ben Yakub^d asojud syokor é paténdunganna.

---

^d47.31 Yakub delem bahasa aslina étolés Isra'il. Jeréya' nyama sé éber'í Allah ka Yakub.

48

Yakub ngocak berkah ka Manasye ben Efraim

49

Yakub sobung omor

²⁹ Maré menje Yakub apesen ka kabhi anak-anakna; "Mon éson jhela épapolong kalaben bengtoana éson, koburaken éson ésabelenna bengtoana éson é delem gue sé bede é kebhunna Efron, oreng Het jeréya', ³⁰ delem gue sé é kebhun Makhpela é sabele témorna Mamre é tana Kanaan, kebhun sé la ébeli Ibrahim deri Efron, oréng Het jeréya', ka'anghuy dhedhi pasareanna kaluarga. ³¹ Ékenengan jeréya' épasaréaken Ibrahim kalaben binéna Sara, é kenengan jeréya' épasaréaken Ishak ben Ribka, binéna, ³² ben é kenengan jeréya' épasaréaken Lea; kebhun ben gue sé é kassan sé la ebeli deri oréng Het."

³³ Samaréna sé apesen ka anak-anakna Yakub nganggak sokona ka patédungan, ben sobung omor. Teros épakompol ka bengtoana.

50

Yakub épasaréaken

¹ Yusuf marobhu bedhenna sambhi nangis ben nyiomé moa ramana. ² Maré menje Yusuf nyoro oréng-oréng sopaje masangé jenazah ramana kalaben rempah-rempah serak. ³ Kerjeen jeréya parlo bekto 40 aré lambekna, ye jeréya' bekto sé biasana éparloaken ngabeken rempah-rempah ka jenazah. Oréng Mesir akabung kamatéana Yakub, 70 aré lambekna.

⁴ Samaréna abik bekto akabung, Yusuf apandir ka pegawai-pegawaina Firaun, "Kabela pesen réya' ka Firaun, ⁵ 'Bekto ramana bule semak ka sobung omor, ésoero bule ajhenjhi ka kadhirikna, jek bule bhekal ngoburaken kadhirikna é delem pasaréan sé la éséapaken é tana Kanaan. Kapola jeréya', ijinaken bule entar masaréaken ramana bule. Samaréna jeréya' bule bhekal

abeli.'" ⁶ Teros Firaun apandir, "Kasa, koburaken ramana bekna enga' sé la éjhenjhiaken ka bekna ka kadhirikna."

⁷ Samaréna menje Yusuf arangkat manyaréaken ramana. Kabhi pegawaina Firaun, tokoh-tokoh istana ben kabhi pejabat, norok ngater ben arangkat abhereng kalaben Yusuf. ⁸ Kaluargana, toghelan-toghelanna, ben kabhi kaluargana norok kian. karé kéré'-kéré' ben hewen obhuen sé tadhina é Gosyen. ⁹ Pasukan naik kreta ben jheran norok kian, dhedhi éréng-éréngan oréng sé nganter Yakub épasaréaken lanjheng onghu.

¹⁰ Samaréna rombongan jeréya' napak ka onghun anyama Goren-Haatad, é sabelena songaé Yordan, kabhi padhe sedhi ben nangis kalaben soara sé santak onghu. Yusuf mabedeaken upacara akabung 7 aré lambekna. ¹¹ Bekto masyarakat Kanaan ngabes acara akabung é Goren-Haatad jeréya' kabhi pade apandir, "Aréya' akabung oréng Mesir sé paléng sedhi." Kapola jeréya', kenengan jeréya é nyamaé Abel-Mizraim.

¹² Menjela anak-anakna Yakub ngajhelanaken apa sé é pesenaken Yakub ka abekna. ¹³ Jenazahna ésambhi ka Kanaan ben épasaréaken é delem gue Makhpela, é sabele témor Mamre, é teghel sé la ébeli kalaben Ibrahim deri Efron oréng Het jeréya', ka'anghuy pasaréan kaluarga. ¹⁴ Samaréna Yusuf manyaréaken ramana, Yusuf abeli ka Mesir abereng kalaben toghelan-togghelanna ben kabhi oréng sé noro' ngater Yusuf manyaréaken ramana jeréya.

Yusuf matenang até toghelan-togghelanna

¹⁵ Samaréna ramana sobung omor, abang-abangna Yusuf apandir, "Berema saompamana ké Yusuf gik dendam ben andik niat ngabeles kejahatan sé ékalako éson ben bekna dhulu?" ¹⁶ Kapola jeréya' toghelanna ngéréng pesen ka Yusuf, "Saghitakna rama sobung omor, ¹⁷ rama nyoro éson kabhi apandir menje ka bekna, 'Pasapora kasalahan sé dhulu sé ékalako ka abang-abangna bekna.' Kapola jeréya', dhedhi kabulena Allah sé ésembhe ka rama, éson kabhi ménta, saporáé kasalahan sé la éson kabhi kalako ka bekna."

Yusuf nangis bekto naréma pesen jeréya. ¹⁸ Teros kabhi toghelanna jeréya' deteng kadhirik ka Yusuf sambhi asojud é adekna ben apandir, "Éson kabhi réya' kabulena bekna." ¹⁹ Tapé Yusuf apandir ka kabhi toghelanna jeréya', "Ajhek takok; sebab

éson tak bisa ngaghenté'é Allah. ²⁰ Bekna kabhi la sepakat alako jehet ka éson, tapé Allah ngaobe kajehetan jeréya' dhedhi kabecé'an, sopaje kalaben kadhedhien sé dhulu jeréya' mollo oréng sé odik néngkéne bisa ésalametaken. ²¹ Ajhek kabetér. Éson bhekal nyokopé kaparloanna bekna kabhi ben anak-anakna bekna." Menjela Yusuf matenang até toghelan-toghelanna kalaben pandir sé ramah, sahingge kabhi toghelana arasa tenang.

Yusuf sobung omor

²² Yusuf pagghun odik é Mesir kalaben kabhi kaluargana. Yusuf odik sambhik omor 110 tahun. ²³ Yusuf sempat ngabes anak kompoyna Efraim. Yusuf sempat kian nganjhu anak-anakna Makhir, ye jeréya kompoyna Manasye, dhedhi anakna kadhirik. ²⁴ Yusuf apandir ka toghelan-toghelanna; "Tak lambek polé éson bhekal maté. Pasté Allah bhekal maraté'é bekna, ben nyambhi bekna kaluar deri Mesir réya', ka negeri sé éjhenjhiaken ka Allah kalaben sompa ka Ibrahim, Ishak, ben Yakub." ²⁵ Teros yusuf nyoro kabhi kaluargana asompa, pandirna, "Ajhenjhila ka éson, mon Allah mémpén bekna kabhi ka negeri sé énjhenjhiaken jeréya' bekna kabhi bhekal ngibe kian jenazahna éson." ²⁶ Maré menje Yusuf sobung omor é Mesir bekto omor 110 tahun. Oréng-oréng ngabeken rempah-rempah ka jenazahna Yusuf terros émasokaken ka delem peté maté.